

Beste dorpsgenoten,

De volgende Koekoek kunt u rond 20 januari in de brievenbus verwachten. Dat duurt nog een tijdje en daarom hebben we het verslag van de pubkwis van 9 december nog mooi mee kunnen nemen in deze koekoek. Met dank aan Tineke Dorenbos die deze koekoek weer aardig wat kopij heeft aangeleverd. Het belangrijkste verhaal dat de gemoederen in Sumar best bezig houdt is de biovergister bij Sonac. Tineke heeft een verslag van de informatie-avond aangeleverd en dorpsbelang heeft hierover ook haar zienswijze naar de koekoek gestuurd.

We hebben natuurlijk onze vaste rubrieken van onze vaste columnisten, er stellen zich weer nieuwe Sumarders aan u voor en De Pen is ook weer op de route. Er zijn verslagen van de activiteiten die we in de afgelopen weken hebben kunnen bijwonen in Sumar. En er worden nieuwe activiteiten bedacht. Zo is er sprake van om in Sumar een repair café op te starten. Daar worden nog handige Harry's en Harriëtes voor gezocht. Wie meldt zich hiervoor aan?

Aan het eind van het jaar boden we in de koekoek altijd aan om een kerst en/of nieuwjaarswens te plaatsen. Daar wordt niet veel gebruik meer van gemaakt. Dat zal de tijd met zich mee brengen. In de column van Froukje kunt u daar verder over lezen.

Wij, als redactie, maken bij dezen wel gebruik van deze mogelijkheid.

We wensen alle dorpsbewoners een kerst vol vrede
En een jaar zonder verdriet of tegenslag,
Mogen de dagen, weken, maanden komend jaar,
Gevuld zijn in goede gezondheid, met liefde en veel gelach.

De volgende kopijdatum is 8 januari 2024

Greta

Biovergister in Sumar?

De aangekondigde plannen van Sonac over een biovergister houden de gemoederen stevig bezig in Sumar. Doarpsbelang Sumar is op zoek naar wegen om de belangen van de Sumarders zo goed mogelijk te behartigen. Wat hiervoor nodig is, is goede, duidelijke en objectieve informatie. Dit hebben we geprobeerd te krijgen tijdens het Iepen Poadium van 28 november jl. Woensdag 6 december was er een informatieavond in dorps huis De Kamp voor de bewoners van Sumar, deze avond werd bezocht door ruim 50 personen.

Zowel tijdens het Iepen Poadium als tijdens de informatiebijeenkomst waren de grootste zorgen de toename van stank- en geluidsoverlast, evenals toename van het verkeer. Ook zijn er twijfels over de veiligheid van de installatie zo dicht bij woningen. Over al deze zaken zijn door doarpsbelang Sumar vragen gesteld. De betreffende vragen en antwoorden vindt u op onze website www.sumar.nl en onze Facebookpagina. Er zijn antwoorden op verschillende vragen gekomen. Sommige vragen zijn nog niet beantwoord. Dit stelt ons niet gerust.

Doarpsbelang Sumar vindt verduurzaming en groen gas zeker nodig, maar vraagt zich af of de biovergister op deze plek moet. Tijdens de presentatie van 6 december is toegezegd door directeur Richard Dijkstra van Sonac dat er geen toename van stank komt. We vinden dit echter in geen enkel document terug. Dit zorgt ervoor dat onze zorgen niet zijn weggenomen. Al met al is dit een complexe materie wat voor de leek lastig te begrijpen is.

Hoe nu verder?

De gemeente kan alleen een “verklaring van geen bezwaar” afgeven aan de Provincie over de Ruimtelijke Ordening, bijvoorbeeld: valt dit binnen het bestemmingsplan? De FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) besluit uiteindelijk over het afgeven van de vergunning.

BIOVERGISTER IN SUMAR *VERVOLG**Dorpsbelang*

Mocht de gemeente een “verklaring van geen bezwaar” afgeven, dan kunt u uw zorgen uiten en vragen stellen bij de Provincie: 058 - 292 59 25 of provincie@fryslan.frl.

Klachten over stank- of geluidsoverlast kunnen 24 uur per dag bij de FUMO worden doorgegeven (058-212 24 22).

Wij als Dorpsbelang doen ons best zoveel mogelijk invloed uit te oefenen met de informatie die we hebben. Wij kunnen dit echter niet alleen, ook u als Sumarder kunt uw mening geven bij de Provincie!

Op het moment dat deze Koekoek bij u in de brievenbus valt is bekend of de verklaring wel of niet is afgegeven en kunnen we, samen met u, verder actie ondernemen!

Doarpsbelang Sumar

ARGEWAASJE GRIENGASYNSTALLAASJE SONAC SUMAR*Ferslach Tineke Dorenbos*

Foarnimmens in Griengasynstallaasje/Biofergêster op it terrein fan Sonac Sumar te pleatsen hâldt de boargers, gemeenteriedsleden, it kolleezje fan gemeente Tytsjerksteradiel en fansels Sonac no al in skoft dwaande. Sonac gie yn 2022 it petear oan mei kolleezje B&W, Provinsje Fryslân en de Fumo. Jannewaris 2023 hat Sonac 1400 útnûgings ferstjoerd oan omwjenjenden om de ynformaasjejûn oer de Griengasynstallaasje op 31 jannewaris by Sonac Sumar by te wenjen. 70 belangstellenden wurden ynformearre en krije in rûnlieding.

De komst fan de biofergêster/griengasynstallaasje soarget foar hiel wat opskuor yn'e omjouwing. De gemeenteried koe en woe earder, tidens de riedsfergadering op 21 septimber, gjin kar meitsje om in saneamde “Verklaring van geen bedenkingen” ôf te jaan oan de Provinsje Fryslân en frege, lyk as de boargers, om mear ynformaasje. It ûnderwerp wurde fan de agenda skrast en is trochskowd nei de riedsfergadering fan 14 desimber.

ARGEWAASJE GRIENGASYNSTALLAASJE SONAC SUMAR

Ferslach Tineke Dorenbos

Freed 10 novimber is, op útnûging fan Sonac, in delegaasje fanút Burgum en Sumar, fan Sonac, Fumo, Provinsje Fryslân, amtners, riedsleden gemeente Tytsjerksteradiel, wethâlders, doarpsbelangen Burgum en Sumar en belangstellenden ôfreizige nei Sonac yn Son om ynformaasje te fer krijen oangeande it pleatsen fan de griengasynstallaasje by Sonac Sumar. Fanút Sumar binne Yvonne Heij en Tineke Dorenbos mei west. Wy krigen ynsjoch yn it produksjeproses en de gelegenheid om fragen te stellen.

Op fersyk fan Tineke Dorenbos wurdt tasein in ynformaasjejûn op te setten foar de ynwenners fan Sumar yn it Doarphûs. Yn gearwurking mei Doarpsbelang Sumar en Sonac set Tineke dizze jûn op de agenda.

ARGEWAASJE GRIENGASYNSTALLAASJE SONAC SUMAR

Ferslach Tineke Dorenbos

Op 28 novimber wurde it iepen poadium yn de publykshal fan it gemeentehûs drok besocht, fia de bekinde kanalen koene de sjoggers thús streekrjocht meisjen. Ynsprekkers fanút de mienskip, doarpsbelangen krigen de kâns harren lûd, miening of fizy hearre te litten. En dat barde, it is goed dat minsken útsprekke wêr sy fragen hawwe of dat saken net dúdlik binne, dat jout ûnwissichheid en soarget foar ûnrêst, boargers hawwe rjocht op dúdlike begriplike ynformaasje. It is drege kost en wy binne net allegear saakkundich op it mêd fan bestjoerlike tûkelteammen, produksjeprosessen, miljeuferoarderings. Ynsprekke jout in lûd ôf oan ús bestjoerders fan de gemeente en provinsje dy't rekken hâlde moat mei harren ynweners en de soargen en emoasjes dy't libje yn de mienskip. Meiwurkers fan gemeente Tytsjerksteradiel, Sonac, GGD, Fumo, hawwe útliis jûn oer allerhanne saken dy't meispylje yn de beslútfoarming. De publyksseal wie ôfladen en ek fanút Sumar wiene in protte ynweners oanwêzich. Carol Jacobson spruts út namme fan Doarpsbelang Sumar en helle oan dat de rapporten en dokuminten eins te folle ûndúdlike ynformaasje is foar de gewoane boarger. Doarpsbelang Sumar koe hjirtroch net in kar meitsje foar of tsjin de komst fan de griengasynstallazje te wêzen. Sy fûn de rapporten op guont punten ek tsjinstridich en frege oan it kolleezje en de gemeenteriedsleden harren goed te ferdjipjen yn de útkomsten fan ûndersiken sadat ús fertsjinwurdigers op 14 desimber wol in goede kar meitsje kinne. It iepen poadium jout foar riedsleden romte fragen te stellen oan ynsprekkers of sprekkers, foar boargers is dizze mooglikheid dr net.

De ynformaasjejûn yn Sumar op 6 desimber is goed besocht, ek troch ynweners fan omlizzende doarpen en leden gemeenteried fan de politike partijen. Sa'n 60 oanwêzigen sjogge en harkje nei direkteur Richard Dijkstra en Joost Schreuder fan Sonac dy't de presintaasje, hoe Griengas te winnen út ôffalrêsten fan bist en swill, fersoarchje. Fragen fanút publyk wurden beantwurde en ek al wie it somtiden in werhelling fan fragen en antwurden, de oanwêzigen hawwe de romte krigen te reagearen op ynformaasje of ûndúdlikens, troch te freechjen of persoanlike situaasje út te lizzen.

ARGEWAASJE GRIENGASYNSTALLAASJE SONAC SUMAR

Ferslach Tineke Dorenbos

Sa as by elke feroaring of ûntjouwing dy't fan ynfloed is op de mienskip en omjouwing binne foar- en tsjinstanners. Elk lûd mei heard wurde, dat wie it doel fan de ynformaasjejûn yn Sumar en is slagge.

De fragen gean mei namme oer oerlêst troch geur, ferkear of omjouwingslûd troch wurksumheden by Sonac en of dit tanimme sil mei de komst fan de griengasynstallaasje/biofergêster. Dat geur en oerlêst fan geur, útsein as it dúdlik wiernimber is foar de omjouwing, ek in persoanlik gefoel of wiernimmen is docht bliken út de ferskillende reaksjes. Ien dy't flakby it fabryk wennet kin minder oerlêst fan geur hawwe, wylst in ynwenner dy't fierder fan de fabryk ôfwennet of yn in doarp fierderop de ûnderfining hat dat it hinder opsmyt foar it deistich wolwêzen. Sonac docht de tasizzing dat geuroerlêst net perfoarst hoecht ta te nimmen omdat it hiele proses oanfier, opslach en ferwurking in slúten proses is. Ferkearsoerlêst sil net tanimme omdat de frachtweinen dy't de restprodukten oanlevere grutter binne as de frachtweinen dy't no ride. Ek bestjit d'r ûndúdlikens oer wat dr allegear yn de biofergêster mei om ta gas te kommen. Mêst en gemysk sikenhûsôffal wurde neamd troch in ynwenner. It is folslein útsein dat mêst of gemysk ôffal tahekke wurde as yngridiïnten by swill en dierlijk ôffal fan humane bestimming (itenresten en produksjeresten bisten).

ARGEWAASJE GRIENGASYNSTALLAASJE SONAC SUMAR

Ferslach Tineke Dorenbos

De ferwarring is ûntstien trochdat Sonac Heparine makket fanút de binnenbeklaaiing fan bargeterms dat brûkt wurdt om klonterjen fan bloed tsjin te gean tidens operaasje of by ferminderde mobiliteit, sawol thús as yntramuraal.

In fraach dy't ek faak werom komt; "Hoe komt Sonac oan syn tafier, no de feestapel lytser wurdt? Wurdt yn'e takomst fan fierens ôffal helle om it proses geande te hâlden? Wurdt Sumar it ôffalputsje foar Europa? RD: Nee de oanfier fan dierlik ôffal sil wat ôfnimme, wylst ODP (Over Datum Producten) tanimt. Nederlân hat in grut oerskot oan itensprodukten dy't net foldogge foar of oerbliuwe nei produksje/konsumpsje.

Op de fraach fanút pubyk wêr de drokte en negativiteit oangeande de griengasynstallaasje no wei komt jout Richar Dijkstra de folgende reaksje; It ferline, de byldfoarming, de negative ynformaasje fanút ûnderfining mei oare biofergêsters en ûndúdlikens produksjeproses.

Wannear wurdt, as provinsje en gemeente akkoard binne útein setten mei de bou fan de Griengasynstallaasje? Dêr is noch hielendal gjin antwurd op. D'r gjit noch in hiel proses fan fergunning, beswier en sjochwizen oan foarôf.

It útsjoch op de trije grutte silo's fan 25 meter heech hâldt ek de gemoederen dwaande, hoe komt it mei it oansjen en útsicht? Dêr binne wol ideeën oer en wurde ek besprutsen mei gemeente en provinsje. Sa lang de plannen, fergunnings en oanpassing bestimmingsplan noch net wis binne is it konkrete plan foar de omjouwing ek noch net útwurke.

Tongersdei 7 desimber, is dr op'e nij in iepen podium yn it gemeentehûs wêr ynsprekkers en harkers wolkom binne. 14 desimber nimt de gemeenteried it beslút wol of net in ferklearring fan gjin betingst ôf te jaan oan provinsje Fryslân. De úteinlike kar of Sonac in 10e produkjeline, de Griengasynstallaasje, oan it produksjeproses taheakje mei wurdt makke troch de provinsje Fryslân. Yntusken binne alle ynkommende stikken en fragen fanút de ynsprekkers en mienskip beantwurde troch gemeente Tytsjerksteradiel, Sonac, Fumo of GGD en binne sûnt 7 desimber te finen op de webside fan gemeente Tytsjerksteradiel.

Wolkom oan de nije ynwenners op de Slinke 11 yn Sumar

Wat is jim namme?

Menno en Rieneke Turkstra-Seegers. Sy wenje op de Slinke mei de hûnen Nora en Bram en mei Loena de kat, dy harsels de úthanhûzerskeamer taëigene hat. Loena kin nammentlik net mei de beide hûnen opsjitte. Rieneke is berne yn Utrecht en fia Drachten telâne kaam yn Burgum. Menno is opgroeit yn Warten. Sa'n 20 jier ferlyn binne Menno en Rieneke elkoar tsjin it liif roun en sy binne yn 2015 troud en ha de ôfrûne jierren oan de Lohmanleane yn Burgum wenne. De trije folwoeksen bern wenje yn Sweagerbosk, Hurdegaryp en Gytsjerk en ek ha Meno en Rieneke 2 pake-en beppe sizzers. De middelste dochter is allinnich en komt alle jûnen út har wurk gesellich by Menno en Rieneke te iten.

Wat is jim leeftiid?:

Menno is 52 jier en Rieneke is 57 jier

Wat hat jim yn Sumar brocht?:

It hûs oan de Lohmanleane wie in hierhûs en stiet op it punt om sloopt te wurden. Sadwaande hienen Menno en Rieneke alris wat om harren hinne sjoen. En doe foel it each op it hûs oan de Slinke 11. It hûs foldie oan harren winsken en it seach der allegear ek hiel goed út. Mar de Burgumers om harren hinne wienen net hiel entûsjast: Wolle jim nei Sumar te wenjen? No seinen Menno en Rieneke: 'Wy emigreare net, bist samar de brêge oer hear! It is it ein fan de wrâld net, wy besykje it gewoan.' En sy kochten it hûs yn Sumar en mei help fan in skilder ha sy it hûs fan binnen opknapt en doe koenen sy ferhûzje. En wat is it in hearlik hûs om yn te wenjen. Sa lekker waarm en it sjocht der sa gesellich út!

Wat dogge jim oerdei?:

Menno is ZZP-er en is eigner fan it bedriuw : Houtbouw Turkstra. Hy is meastal allinnich oan it wurk en as hy help nedich hat skeakelt hy in kollega ZZP-er yn. Menno neamt himsels "hokjebouwer". Hy hat syn loads yn Burgum oan de Ducatenwei en is de hiele wike oan it wurk en ek saterdeimoannen faaks noch. Dêrnjonken moat hy dan noch de administraasje dwaan en offertes skriuwe. Mar hy docht it wurk mei in soad nocht.

Rieneke is eartiids begûn yn de thússoarch en doe belâne sy yn de âlderenssoarch as helpende yn 'Nieuw Toutenburg'. Sy hat noch in útstapke makke nei de kleanwinkel 'Rootz' yn Noardburgum, mar is no sûnt 4 jier wer oan it wurk yn 'Toutenburg'. No as begeleider fan bewenners mei it syndroom fan Korsakov. Sy wurket 24 oeren en draait dei- en jûnstsjinsten. En it foldocht har dêr hiel goed.

Wat binne jim hobby's?:

Menno hat net folle tiid foar hobby's, mar hat yn syn loads yn Burgum wol in âlde brommer stean en wol in Honda MTX. As der nochris wat tiid is, sil hy dy opknappe. Hy mei ek graach nei de Formule 1 sjen. Menno hâldt beslist net fan hûshâlden en wit ek net hoe de ynduksjeplaat wurket. Gelokkich fynt Rieneke it net slim om de hûshâlding te dwaan. Sy mei ek graach thús wêze en op 'e tiid wat winkelje. Dêrnjonken besykje sy faak Rieneke har heit yn Berghiem en Menno syn âlden yn de Klaverkamp yn Burgum. Fansels binne sy gauris mei de hûnen op paed, gean somtiden gesellich út iten as in wykeintsje fuort. De lêste trije jier hâlde sy de famyljewykeinen yn Denemarken en dêr genietsje Menno en Rieneke folop fan.

Wat is jim earste yndruk?:

Menno en Rieneke wennen yn Burgum oan in hiele drokke dyk, flakby it fuotbalfjild en it AZC en dêr wie altyd in soad ferdivedaasje. De earste kearen dat Rieneke yn Sumar mei de hûnen út wie, fûn sy it mar in útstoarn doarp. 'It like wol as wy de ienichste ynweners fan Sumar wienen' seit Rieneke hjiroer. Hjir binne sy ûndertusken wat oan went en sy komme sa stadichoan wol wat mear minsken tsjin. Ek wie it fuort doarpsfeest doe't sy kamen. Sy binne doe nei de Bonte jûn west en it foel Menno en Rieneke fuort op dat it yn Sumar sa mei elkoar giet. Dat is yn Burgum hiel oars. It hûs foldocht hiel goed en yn it koart sil de bestrating fernijd wurde en fansels komt der noch in hokje op 'e tûn. De buertferiening fan it Kikkerts lân is aardich aktyf en sy begjinne harren al wat thús te fielen yn Sumar.

Wat misse jim yn Sumar:

Yn Burgum hienen Menno en Rieneke in hiele djippe tûn tsjin it fuotbalfjild oan. Jûns koe Menno dan efkes mooi bûtendoar omkuierje en dat kin no net mear. Dat mist Menno wol wat.

'Fierder misse wy neat' seit Rieneke, 'wy binne ek sa de brêge oer!'

Menno en Rieneke, tige tank foar jim gesellige ûntfangst en wy winskje jim in hiel soad wenwille ta oan de Slinke yn Sumar.

KREATYF SUMAR OP HOBBYBEURS

Tineke

Wat in kreativiteit en moaie hobby's hawwe ynweners fan Sumar. Ferskillende útrinnende hobby's en deistige besichheden wurden útstald en sjen litten. In protte besikers dy't op 10 en 11 novimber fan de hobbyisten útlis krigen hoe sy ta wurk geane of sels meidwaan kinne. Ek hiel nijsgjirrich de boaiemfynsten út de grûn of mei in ferhaal fan eartiids út Sumar.

Ids Krol organisator fan de Hobbybeurs sjocht werom op twa prachtige dagen. Dit kin wol faker binne de lûden fan besikers en dielnimmers.

Henk Stapert tige grutsk op eksposysje yn bertedoarp Sumar.

De Hobbybeurs is ek de start fan de eksposysje fan keunstskilder Henk Stapert. Grutsk om yn bertedoarp syn skilderijen te toanen, skriuwt Henk yn syn wurd fan wolkom oan besikers fan de eksposysje yn it doarpshûs. Tegearre mei syn frou Jannie stjit hy útnugjend by de doar. De skilderijen hingje rûnom yn it doarpshûs en binne prachtich. De eksposysje fan Henk Stapert is te besjen oant de krystdagen.

Wat is Sumar sportyf!

Wat in opkomst by de iepen lessen fan Yoga en Badminton. Op 13, 20 en 27 novimber wiene der moandeitejûns frije ynrin jûnen foar badminton organisearre. Lessen waarden jûn troch Coby en Petronella. Earst in oere foar de jeugd en dêrnei noch in oere foar de 16 - plussers. Wy learden ferskate techniken en spilen fanatyk in partij oan 'e ein. De badminton is in sukses en set foar de 16 + troch. Op moandeitejûn fan 20:00 – 21:30 oere fleane de shuttles hinne en wer yn de sporthal.

Ek by de Yoga wie der in soad animo en waard der posityf reagearre op de lessen. Lykwols wie it tiidstip fan de Yoga lessen wol in puntsje. De sportferiening sil ûndersykje oft it mooglik is, om dit op in oar tiidstip te organisearjen. Dit wurdt dus ferfolge.

Neist de nije sporten, ferjitte we fansels net ús woartele sporten; gym, follybal en sumba!

Spitigernôch is der noch gjin nije lieding by de gymlessen. Wy binne drok op syk foar in passende trainer / trainster. Bisto of kinsto ien dy 't de goede papieren beskikt? Lit it ús dan witte fia sportvereniging.suameer@gmail.com

De Sumba beweecht lekker troch op de woansdei moarnskoften. Hast de iepenlessen mist? By de sportferiening meist altyd 4 x kosteleas meidwaan! Dus kinst takom woansdei wol? Dan bist fan herte wolkom. By de follybal berikke de froulju nije hichtes. Ferline seizoen wiene se al tichtby promoasje en dit seizoen setten se de opgeande line troch. Op dit stuit stean se earste yn de kompetysje, mei marzje op de nûmer 2.

Wy winskje jimme noflike krystdagen en in hiel sportyf en sûn 2024!

KRYSTFIERING 20 DESIMBER 2023

Op woansdei 20 desimber wurdt dit jier de Krystfiering hâlden yn de Moeting.

Dizze fiering, folge troch in Krystmiel, is ornearre foar alle âlderen yn ús doarp.

Der wurdt net let op leeftyd en ek net op godstsjinstige oertsjûging. Eltsenien is wolkom.

Ds. Foekje Fleur Fink sil ien en oar oan elkoar ferbine.

De muzikale bydrage wurdt fersoarge troch sjongeres Willeke de Vries út Wommels.

De doar is iepen fanôf 16.30 oere.

Foar wa't ferlet hat fan ferfier, dy kin kontakt opnimme mei Klaas Roorda, tel. 0512-371972.

Minsken, dy't net lid binne fan 'e tsjerke kinne har oant 18 desimber opjaan by Harm Wesseling, tel. 0512-461518.

Ut it argyf fan Sumar

Dit ferhaal giet oer Hiltsje Wytzes, in deagewoane frou út Sumar. Hja is berne yn 1761 yn Drachten en giet as famke fan in jier as tolve oan it wurk as faam by in boer. Hja sil grif as tsjinstfaam yn Sumar oan de slach west ha.

Sa gie dat doe ienris. Faaks wurke sy by de âlden fan har lettere man. Dy man is Jelmer Geerts. Hy sjocht it wol sitten mei de nije tsjinstfaam. Hy is in stik âlder, mar hawar. Yn septimber fan 1790 gean Jelmer en Hiltsje yn'e lange hier. Tegearre buorkje hja op in lyts boerespultsje. Hja begjinne mei ien ko, in hynder en wat bou. Sy krije fjouwer bern: Geert, Jeltje, Tryntsje en Wytke. De beide lêste bern binne twalingen.

Heit Jelmer ferstjert yn 1805 en dan stiet mem Hiltsje der allinnich foar. Sy moat har rêde mei de fjouwer bern fan dan tsien, fiif en fjouwer jier. Der wie doe gjin ryksbystân, soarchferlof of sokssawat en faaks hat Hiltsje de hân net ophâlde wollen by de diakony of earmesoarch fan Sumar. Sy besiket sels de kost te fertsjinjen as tsjinstfaam. In fetpot is dat grif net. Yn 1817 giet it mis. De plysje stjiet foar de doar. Immen hat oanjefte dien en sy wurdt beskuldige fan dieverij. Wat dat krekt is witte wy net. Jild of klean fan de boer by wa't hja wurket? Iten foar de hongerige mûlen fan de bern? It is nearne te finen.

No hoegde men doedestiids net sa folle út te fretten om stevich oanpakt te wurden. Foar - yn ús hjoeddeistige eagen - lytse fergripen krige men doe swiere straffen! Hiltsje moat fiif jier efter de traaljes en hja wurdt opsletten yn it Tuchthûs yn Ljouwert. 5 Desimber 1817 is de earste dei en op deselde dei yn 1822 soe hja wer frij komme.

'Voor vijf jaar tuchthuisstraf en te pronkstelling' stiet yn it fonnis. Der wie gjin sprake fan *strafvermindering wegens goed gedrag* of sokssawat. Fiif jier is fiif jier, 1826 dagen en gjin dei minder!

UT IT ARGYF *ferfolch**Ids Krol*

Tepronkstelling heart by de *schandstraffen*. De feroardielde wurdt dan op in plak wêr't in soad minsken binne tentoansteld. Meastentiids is dat op in drokke merkedei en it duorret faak in pear oeren. Sy sil beskimpt en útskolden wêze. Miskien krige sy aaien of tomaten nei de holle goaid. De bedoeling wie fansels dat oare minsken it wol út de holle helje sille om ek yn de fout te gean.

Hiltsje hat it grif tige swier hân en hja koe har sels wol foar de kop slaan. Hoe hat hja sa stom wêze kind? De wierheid komt ommers (hast) altyd út! Sumarders en de bern ha grif ek net faak op besite west. It wie doe in hiele reis nei Ljouwert en faaks wie it ek ferbean om besite te krijen.

As't Hiltsje hast de helte fan har straf hân hat komt der in ein oan har libben; op 13 febrewaris 1820 stjit yn de akte. Hy hja langstme nei de bern en famylje? Wie hja siik? Wie hja ûnwennich? Wy sille it nea witte, mar tryst is it fansels wol.

It Tuchthûs yn Ljouwert

Geef de pen door....

Mijn naam is Marten Polet, geboren in Bergum op 26 augustus 1971. Samen met mijn vader en moeder en oudere zus woonden we aan de Miensker, toen nog een "reed" naar de PEB Centrale. Mijn vader was eerst werkzaam als vrachtwagenchauffeur, later als zelfstandig veehandelaar. Thuis hadden we vee en vaak machines voor de handel, en als kind was het geen straf om mee te helpen.

Na de lagere school ben ik naar de Mavo in Bergum gegaan. Toen ik deze afgerond had was het voor mij niet duidelijk welke richting ik op wilde. Twijfelend over MEAO of Middelbare Landbouwschool maar van geen van beide echt overtuigd. Na een tip van de toenmalige Decaan kwam ik uiteindelijk terecht op de Middelbare Detailhandel School (MDS) in Leeuwarden, wat uiteindelijk de juiste keuze bleek te zijn.

Ondertussen had ik al een tijd verkering met Aukje die ik op de Mavo had leren kennen. In die tijd heel vaak op de fiets en brommer de brug over gestoken en was ik al vaak op Sumarreheide te vinden.

Na de MDS volgde de verplichte dienstplicht waardoor ik een jaar in Zuidlaren in dienst heb gezeten. Aan het einde van de diensttijd ging ik op zoek naar werk op het vakgebied waar ik voor geleerd had en heb toen gereageerd op een vacature assistent bedrijfsleider bij winkelketen Xenos waar ik werd aangenomen.

Ondertussen waren Aukje en ik op twintigjarige leeftijd er aan toe om samen te gaan wonen en toen we hoorden dat de woning aan de Ielke Boonstraloane 48 te koop kwam hebben we snel gereageerd. Na een eerste verbouwing konden we hier in 1992 gaan wonen. Na ons trouwen in 1994 is ons gezin in een paar jaar uitgebreid met 3 zonen en een dochter, namelijk Jorrit, Sjoukje, Melvin en Pierius.

Na nog een verbouwing en uitbreiding begon het te kriebelen toen de woning van Tinus Wobbles aan de Joute van der Meerweg te koop kwam, voor ons een droomplek met een paar hectare grond.

Hierdoor mooi de ruimte om een aantal paarden en pony's te houden en als hobby met de oldtimer tractor de weilanden onderhouden en hooiwinning te verzorgen.

Na weer een tijd in de verbouwing/uitbreiding te hebben gezeten hebben we onze plek hier helemaal naar de zin gemaakt. Ondertussen is Sjoukje gaan samenwonen in Groningen, werkt en woont Jorrit doordeweeks in Apeldoorn en wonen de tweelingbroers nog thuis.

Nadat ik ben begonnen bij Xenos groeide ik door naar bedrijfsleider in veel verschillende filialen in diverse provincies. Het bedrijf groot zien worden van een tiental vestigingen naar een paar honderd. Tussen het werken door heb ik nog mijn HBO diploma Small Business en Retailmanagement mogen halen, een hele uitdaging met vier opgroeiende kinderen maar door de steun van Aukje de ruimte gekregen om dit te realiseren. Door de schaalvergroting en manier van werken hierbij kwam ik halverwege mijn veertigste tot de conclusie dat de lol er wel wat af ging en ik na een dienstverband van 26 jaar eigenlijk aan een nieuwe uitdaging toe was. Uiteindelijk een carrière switch gemaakt door als vertegenwoordiger in tractoren en landbouwmachines te gaan werken bij LMB Oldenburger in Lutjegast. Kleinschalig, vrijheid van werken en bezig met handel, de baan past als een jas. Ondertussen na de overname door MSH werk Ben ik vanaf vorig jaar in dezelfde functie bij MSH Oldenburger in Twijzel. Ook kun je mij met regelmaat op de vrijdagavond wanneer het oud papier in Sumar opgehaald wordt zien rijden in de Omrin vuilnisauto. Voor Omrin doe ik op oproepbasis zo nu en dan een rit waardoor ik mijn rijvaardigheid en Code 95 mooi kan bijhouden.

Het wonen op Sumarreheide bevalt ons goed, lekker vrij en toch als buurt met elkaar. Met een actieve buurtvereniging en buurtgenoten is er van alles te beleven op "de Heide".

In onze vrije tijd met mooi weer zijn Aukje en ik met regelmaat op het water te vinden in onze sloep die we sinds een aantal jaar hebben. Of anders zijn we vaak in en om het huis bezig met onderhoud of lekker in de tuin op het terras. We hopen nog vele jaren op deze stek te mogen wonen.

De pen gaat nu van het ene voeteneind van de Heide naar het andere voeteneind, ik geef de pen door aan **Renske van der Wal**.

Sportief spektakel

Als je geen kleine kinderen meer hebt en de kleinzonen niet meer in Sinterklaas geloven, dan gaat het Sinterklaasfeest aan je deur voorbij. Wel trakteren wij onszelf op een lekkere chocoladeletter (puur).

Ik maak geen surprises meer en hoef ook niet meer te bedenken wat er rijmt op schenken en op roe. Wat een gedoe. Een verlanglijstje? Jongens, ik heb alles al. Bij een schaatsliefhebber echter staat ieder jaar de Elfstedentocht bovenaan op het verlanglijstje. Zolang die niet uitgeschreven wordt, moeten wij ons behelpen met de ijsmusical: de Tocht. Die wordt opgevoerd in een grote hal in Leeuwarden. Ze hebben er zelfs een ijsvloer aangelegd! Wij zijn niet de enigen die over een nat en donker parkeerterrein naar de hal lopen. De sfeer is gemoedelijk. Het is verbazingwekkend om te zien hoe snel en rustig iedereen even later naar zijn zitplaats gaat. Meer dan duizend man! In schouwburg De Lawei moet je vaker opstaan voor mensen die naar hun zitplaats willen.

Dan begint het spektakel. Twee uur lang worden we meegezogen in de sfeer van de Elfstedentocht. Het is heel bijzonder en beslist de moeite waard om naar toe te gaan. De kaarten zijn niet goedkoop, dat moet gezegd worden. Na afloop zien we in de hal een spandoek staan. „Bedankt Friesland” staat erop. Zoiets doet je goed. Een man spreekt ons aan. „Herkent u het? Dit heb ik gemaakt en altijd bewaard. Ik heb de tocht vier keer uitgereden.” Hij wil dit spektakel niet missen. Hij wil nog één keer vanuit een luie stoel de sfeer van de Elfstedentocht beleven. Omdat hij in Bodegraven woont, heeft hij een logeeradres kunnen regelen in Rin-su-mageest. Daar heeft hij blijkbaar nog nooit van gehoord. Ik wel. Hij mag dan vier keer de tocht hebben gereden, ik heb hem zes keer meegemaakt. Dat is héél wat anders, ik weet het, maar toch.... In 1954 en 1956 ben ik nog heel klein. In 1963 doet de meester in de klas een transistorradio aan om even naar het verslag van de tocht te luisteren. De wedstrijdrijders zijn in Stavoren. Ik weet het nog. Vrij van school? Geen denken aan. In 1985, 1986 en 1997 volg ik het festijn via de televisie. De Elfstedentocht schaatsen? Geen schijn van kans. Ik heb mijn schaatsen naar de kringloopwinkel gebracht. Een verstandig besluit.

Sumar helpt FamtoFamDiaconie Sumar

Op zondag 29 oktober was de afsluiting van de actie 'Sumar helpt FamtoFam'. Van september 2021 t/m september 2023 werd er via verschillende acties geld geworven voor FamtoFam. In de kerkdienst van 29 oktober jl. was het bestuur van FamtoFam aanwezig om een cheque in ontvangst te nemen met het totaalbedrag.

Maar liefst € 3000,00 is er in de afgelopen twee jaar opgehaald. Echter, in de week na de dienst, bleek er nog geld in twee potjes te zitten, die nog niet op de juiste bestemming waren. We hebben in diezelfde week nog 750 euro overgemaakt. Daarmee komt de eindstand op **€ 3750,00**

Wij willen iedereen bedanken die aan de verschillende acties hebben meegewerkt en van de acties gebruik hebben gemaakt. Van jong tot oud, gemeenteleden en dorpsgenoten, velen hebben de acties ondersteund. Door auto's te wassen, videobanden digitaliseren, online-veilingen, zangavond, orgelconcert, koffieochtend, spaardoosacties en bloemmodderacties is dit geweldige bedrag opgehaald. Dank jullie wel!

Natuurlijk blijft de Diaconie FamtoFam ondersteunen in hun belangrijke werk. Maar wist u, dat u zelf ook een steentje kunt bijdragen? Door bijvoorbeeld sponsor te worden: een sponsor stelt iedere maand een geldbedrag beschikbaar voor een (of meerdere) kind(eren). Door een kind te sponsoren kunt u het kind weer laten leven, laten spelen en het gevoel geven dat het er ook echt toedoet. Kijk voor meer informatie eens op de website van FamtoFam: **www.famtofam.nl**

Met de afsluiting van deze actie, is er ruimte voor een nieuw actiedoel. Indien daarvoor ideeën zijn: van harte welkom om dit aan de Diaconie door te geven: diaconie@kerk-sumar.nl

Voedselbankactie najaarDiaconie Sumar

Op woensdagavond 2 november en zondagochtend 5 november stond de deur van It Trefpunt open om producten in te zamelen voor de Voedselbank Tytsjerksteradiel. Helaas ontbrak de vooraankondiging in de dorpskrant, maar dat deze actie al vele jaren op Dank- en Biddag voor Gewas en Arbeid door de Diaconie wordt gehouden, is bij velen van u inmiddels bekend. Vele dorpsgenoten brachten producten, DE-spaarpunten, cadeaukaarten van de Postcodeloterij of een envelop met inhoud naar It Trefpunt. Ook mochten we bijdragen per bank ontvangen. Daarnaast ontzettend veel spaarpunten, waarvan de Voedselbank pakken koffie koopt.

Van de cadeaukaarten kan er een vegetarische maaltijd worden gekocht. Aan contanten en bijdragen per bank mochten we € 320,00 ontvangen. Hartelijk dank, namens de Voedselbank.

Op woensdag 13 maart 2024 en zondag 17 maart 2024 is er wederom een actie, noteer dit alvast in uw agenda.

DielkastDiaconie Sumar

De Dielkast staat naast It Trefpunt en is dag- en nacht te bezoeken om spullen te halen en/of te brengen.

We willen iedereen vragen de kast en de inhoud daarvan met respect te behandelen: alleen iets meenemen als je het echt nodig bent en houdt de kast **netjes en overzichtelijk**. Kleding, schoeisel en boeken **niet** in de kast leggen. Hiervoor is de kast niet bedoeld. Producten voor de persoonlijke hygiëne en (lang) houdbaar voedsel is zeer welkom. In de dure decembermaand is een extraatje voor sommige mensen wenselijk. Heb je iets over wat een ander goed kan gebruiken: breng het naar de Dielkast! Heb je iets nodig: haal het uit de Dielkast.

SINTERKLAAS YN SUMAR

Tineke Dorenbos

Sinterklaas yn Sumar

Sinterklaas hie de Tom Tom noch yn de Spaanske taal stean. En dat begripe de Fryske hynders net. Dêrom duorre it efkes foardat Sinterklaas mei hynder en wein by it Doarpshûs wie. Lokkich hiene alle bern it sa moai oan tiid om in feestlike hoed te meitsjen 📺 📺

De Fryske hynders wiene earst yn Garyp en doe nei Eastermar ôfsetten. Lokkich trof Sinterklaas Karst Zuidema ûnderweis. Dy hat ferstân fan diken en paden, Karst sprong by Jelke Hoekstra foarop de bok en "navigearde" Sinterklaas en de Swarte Piten nei it Doarpshûs en de berntsjes fan Sumar. Jannie stie al in skoftsje te sjongen en tegearre mei Minke begeliede sy it hiele selskip nei de waarme seal.

Sinterklaas krige fan de bern safolle tekeningen dat hy syn nije sliepkeamer yn Espana behinget mei de keunstwurkjes. Dûnsje, ferske sjonge, gymnalestiekekeunstjes, swimme, fuotbalje, wat in talintfolle bern en moai feest yn Sumar. De Swarte Piten hawwe it hiele wykein in bytsje spierpine hâwn.

WAT WAS HET WEER OOK WEER?

Dirk Strijker

Het Weer (31 oktober – 3 december)

De laatste twee dagen van oktober kwam er nog geen einde aan de regen. Op de laatste dag van de maand kwam er nog 13 mm bij, waardoor oktober op 161 mm eindigde. Veel te nat want normaal valt er 86 mm. Verder was de maand 2 graden te warm, maar kwamen we wel 30 uren zon te kort. Kortom: warm, zeer nat en wat te somber.

De temperatuur bleef in november nog ruim een week te hoog voor de tijd van het jaar. Op 2 november werd zelfs een stand van bijna 15 graden bereikt. Ook de regen bleef doorgaan. Alweer 12 mm op 3 november en op 6 november 14 mm. Een dag later 12 mm en op 10 november 10 mm. En zo hadden we al bijna de normaal hoeveelheid voor de hele maand weer binnen. Na 10 november kwam wel een einde aan de periode van voortdurend te hoge temperaturen. Deze werden nu regelmatig afgewisseld met lage temperaturen, zoals op 18 november toen het maar 7 graden werd. Het regenen ging ondertussen wel verder. Op 11 november kwam 10 mm naar beneden. Droog bleef het op 12 november, een bijzonderheid. De dagen er na steeds weer buien met 22 mm op 19 november als grootste hoeveelheid. De regensom voor november was ondertussen opgelopen tot 144 mm. Verder waren 19 en 20 november behoorlijk te warm. Behalve regenen, hagelde het soms ook. Zoals op 24 november toen er na 18.00 uur ook nog een paar klappen onweer te horen waren. Vanaf 26 november werd het echt kouder. Op 28 november vielen al eens een paar losse sneeuwvlokjes, op woensdagmiddag 29 november sneeuwde het echt. Alles werd een beetje wit. 's Avonds ging het vriezen, voor het eerst in dit winterseizoen. Op 30 november bleef het zelfs de hele dag vriezen, na een koude nacht met -4,7 graden. Dat was meteen de laagste temperatuur van 2023 tot dan toe. Dat zegt meteen iets over de vorige winter.

November schaarde zich in het rijtje van te warme maanden. De temperatuur lag bijna 1 graad boven normaal. Met 178 mm was november recordnat, ook in Sumar. De zon haalde met 59 uren zonneshijn bijna de normale hoeveelheid van 62 uren.

December ging koud van start. Op 1 december bleef het opnieuw de hele dag vriezen, na een nacht met ruim 4 graden vorst. De redens kwamen bij sommigen al uit het vet, maar dat bleek te voorbarig. Op 3 december werd de aanval op het wintertje ingezet en hoe dat precies afliep, daarover de volgende keer meer.

PUBKWIS*Tineke Dorenbos*

Hokfoar team mei harren de tûksten fan Sumar 2023 neame?

20 teams fan 4 of 5 persoanen stride tsjin mekoar yn 8 kwisrondes mei ferskillende tema's. Algemiens, sport, muzyk, it wurkjen fan âlde foto's, tune telefyzjesearjes, Sinterklaas en kryst, it komt allegear foarby. Pittige fragen mei somtiden in makliker antwurd as tocht.

Twa rondes wêr de "teamcaptains" it tsjin mekoar opnimme, wa in fout antwurd jout falt ôf. Falsk spylje is dr net by, Henk Jetze Koster en Harrie van der Meer rinne troch de seal en hâlde it each op de spilers. De presintaasje is yn hannen fan Theo Koster en Hendrik de Boer. Nei 4 rondes jouwe sy in tuskenstân en de antwurden, guont teams binne kreatyf west mei de antwurden, dat jildt ek foar de nammen fan de teams.

De earste ôffalronde smyt gjin winner op, de twadde wurdt wûn troch team De Klaproosjes

Nei in gesellige jûn wit elkenien wat se wol en net witsten. Team Jawis, besteande út Rintje, Sytse, Tineke, Wilma en Yldau hawwe de measte punten behelle en meie harren in jier lang de tûksten fan Sumar neame. Twadde wurdt, winner fan foarich jier, It Kikkertslân. It tredde plak wurdt beset troch team BBSB; Greta, Jouke Jan, Wietze en Jelke.

Folsleine útslach

Jawis 61,5

Kikkertslân 49,5

BBSB 47,5

Quized 45

Hurde wyn,

jasses 44,5

Klaproosjes 42

Sjumar 42

Slinkse Susters 42

Doede 41,5

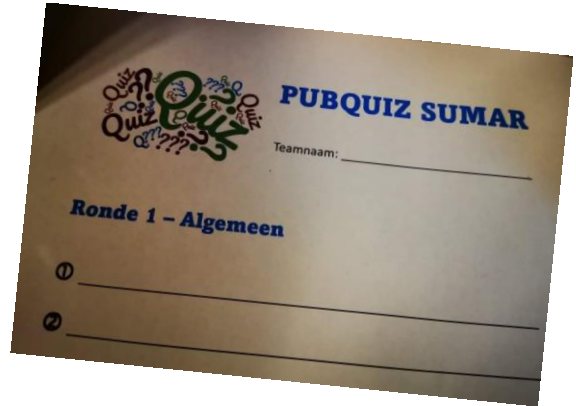
Quizpelturig 41,5

PUBKWIS vervolg

Tineke Dorenbos

Zonder André 41
Rûnom de Ghetto 40
De Commando's 39,5
Ons niet bellen 39,5
T Bandsje 38
Team 17 38
Zonder Baukje 37,5
Oer de brêge 33,5
Giebelkonten 32
Toeke Boekes 31,5

Team: Jawis

BLIKJE/DOPJE*Greta Hoekstra*

Vullen maarrrrr.....

Onze bakken aan de Mienskerwei voor de inzameling van blik, kroonkurken en oud ijzer zijn weer gelegegd door schoothandel Venema. De heren worden weer bedankt voor het halen van de volle bakken en bigbags en het terug brengen van de lege bakken.

Ze kunnen dus weer worden gevuld.

Het gewicht van het ingezamelde spul zat ruim boven de 1100 kg. Super toch.

Er is in totaal 240 euro overgemaakt naar Stophersentrumoren.nl. De helft, 120 euro naar de account van Elly Leijstra van der Velde voor onderzoek naar meningeomen. De overige 120 euro is bedoeld voor onderzoek naar hypofyse hersentumoren.

Iedereen erg bedankt voor het brengen van het ijzer, de kroonkurken (geen plastic dus) en blik.

Tenslotte ook nog dank aan de diaconie van kerk Sumar. Van de kerk hebben we een bijdrage van 100 euro mogen ontvangen.

Ons doel is om in ieder geval 5000 euro op te halen voor onderzoek naar hersentumoren. We zijn over de helft.

De Lofstem Kristlike Fanfare

Om te beginnen eerst een verslag van ons donateursconcert wat we afgelopen 18 november hebben gehouden. Martsje Lautenbach heeft als lid van de zogenaamde “donateursconcert commissie” een mooi verslag geschreven wat ook in de Drachster Courant is geplaatst.

Zaterdag 18 november gaf christelijke fanfare de Lofstem uit Sumar onder leiding van dirigent Jan Geert Nagel hun jaarlijkse donateursconcert. In het eerste gedeelte van het concert liet de fanfare onder andere het stuk ‘Music for a Solemnity’ van Jan de Haan horen. Met de uitvoering van dit stuk heeft ‘De Lofstem’ tijdens deelname aan de ‘Rasteder Musiktage’ 93,87 punten gehaald, goed voor een 4e plaats! Bugeliste Geertje de Jong liet een prachtige solo horen tijdens het stuk Conciërto D’Aranjuez. Pieter de Jager deed zijn dirigentenstage bij De Lofstem en dirigeerde het koraalmatige stuk ‘As the deer’ en de mars ‘Arsenal’.

Tijdens de tweede helft van het concert draaide de avond om de vraag: ‘Wa sit er yn it pak?’ Vanaf september zijn vier Sumarders in het diepste geheim betrokken geweest bij het concert. Samen met de dirigent hebben ze een aantal stukken ingestudeerd om die op het donateursconcert te laten horen. Verkleed als roodborstje, hert, vos en paard lieten ze hun kunsten zien.

Onder leiding van Pieter en Michiel Veenstra, die de presentatie deden, probeerde het publiek te raden wie er in het pak in het pak zat. Tialde Vonk was de winnaar van de avond, uiteindelijk wist maar één team te raden dat zij in het pak van de vos zat. Na afloop van het concert was het nog lang gezellig in dorps huis ‘De Kamp’ met de muziek van de gebroeders Veenstra. ‘De Lofstem’ kijkt terug op een geslaagde avond!

Dit jaar was het de beurt aan de bugelsectie om het concert samen met Jan Geert (onze dirigent) te organiseren. Het was deze keer echt even “oars as oars”. Ook hoe we het concert als korps konden voorbereiden. Want ja... we mochten van niks weten. Natuurlijk wisten we wel wat er gespeeld moest worden en ook was het thema wel bekend maar daar hield het eigenlijk wel mee op. Alleen de bugels en de dirigent wisten in detail wat er stond te gebeuren. Volgens iedereen was het een prachtig geslaagde avond. Ook de “Masked Musicians”, knap dat jullie alles geheim hebben weten te houden. Leuk om te vertellen misschien is dat de masked musicians (dorpsgenoten Grietje van der Veen, Han Boonstra, Pieter Vonk en Thialde Vonk) tijdens de generale repetitie ook vermomd/verkleed aanwezig waren. Natuurlijk werd er tijdens de repetitie en ook zeker tijdens de 3^e helft druk gespeculeerd wie er toch in die pakken zouden zitten. Er werden zelfs camerabeelden geraadpleegd van thuis of er iemand van het erf was gelopen die avond. Want het zou toch niet zo zijn dat diegene in het pak zou zitten? Langs deze weg de masked musicians nogmaals bedankt voor jullie medewerking. En natuurlijk ook de rest die hebben meegeholpen op één of andere manier.

NIJS FAN DE LOFSTEM*Hendrik Kloosterman*

Pieter de Jager heeft de afgelopen maanden stage gelopen en heeft tijdens het concert ook een paar stukken gedirigeerd. Inmiddels heeft hij examen gedaan en is geslaagd! Gefeliciteerd Pieter.

Na afloop was het dus nog lang gezellig.. wat ons betreft voor herhaling vatbaar.

En nu weer verder.

Dit jaar gaan we de kerstnachtdienst muzikaal begeleiden. Dominee Van Helden gaat in deze dienst voor. Het belooft vast een mooie dienst te worden. Iedereen is welkom!

Na afloop van de dienst gaan we vanaf ongeveer 23:00 in groepjes de kerstnacht in en spelen we hier en daar in en buiten het dorp kerstliederen. Wanneer u/je zo nu en dan even buiten gaat staan zijn we vast te horen.

De actiecommissie is momenteel druk bezig om de traditionele oliebolactie voor te bereiden. Mooi dat we dit jaar weer gebruik kunnen maken van de voetbalkantine. Bedankt!

Tussen 18 en 22 december worden de bestelbriefjes bij u opgehaald. De bestelling kan dan contant of via een QR code worden betaald. (De formulieren mogen ook voor de genoemde datum worden ingeleverd bij Ella Wiersma, Finne 5, Wapkje van der Veer, Heerenweg 13 of Hendrik Kloosterman Lytse Buorren 10). Zaterdag 30 december worden de oliebolle gebakken en vanaf 15:00 die dag worden de oliebolle bij u langs gebracht. Kunnen we weer op u rekenen?

De volgende keer meer nieuws van activiteiten in het nieuwe jaar.

Leden en dirigent van De Lofstem
wensen iedereen fijne kerstdagen
en een gezond 2024

MEI INOAR TEFREDEN YN SUMAR

Tineke Dorenbos

De ôfslútende byienkomst oangeande positive sûnens Sumar fûn op 27 novimber plak. It ôfrûne jier is yn kaart brocht wat Sumar te bieden hat en wêr misskien noch ferlet fan is. Yn de byienkomsten wiene ferskillende dielnimmers oanwêzich fanút húsartsenpraktiken Peldershûs Burgum en It BetterSkip Wiersema Eastermar, manazjers thússoarch KwadrantGroep, praktykûndersteuners (POH GGZ), Healthy Ageing Network (HANNN), Regionaal Ondersteuningstructuur Fryslân (ROS), Sosjaal wurker partisipaasje gemeente Tytsjerksteradiel, Coördinator boargerynisjatyf Tytsjerksteradiel, meiwurkers Kearn Welzijn Tytsjerksteradiel en doarpsbewenners.

Fanút de byienkomsten binne kontakten lein en wurkgroepkes foarme dy't ôfwikseljend by mekoar sitten hawwe om de behoefte en soms persoanlike situaasje yn kaart te bringen.

Utkomst is dat yn Sumar in protte organisearre wurdt. Troch feriening, doarpshûs, boargers en frijwilligers. Kearn hat dit jier ferskate aktiviteiten foar de jeugd opsetten.

De ynformearjende byienkomsten dy't oanslúte by de winsken of fragen fan folwoeksenen en âlderein binne útein set. De earste byienkomst, fan in rige fan fiif, wie op tongersdei 16 novimber.

Alle ynformaasje is besprutsen en foar de takomst de kar makke it projekt te beneamen mei de titel:

Mei-inoar tefreden yn Sumar

Fanút dizze wurktitel komt ynkoarten in fragenlist, foar jeugd en folwoeksenen, hûs oan hûs. Om in sa dúdlik byld te krijen wat dr spilet en libbet, wêr persoanlik ferlet fan is of wêr je hiel tefreden oer binne, wolle wy elkenien freechje dizze fragenlist yn te follen.

Oanslútend wurdt de útkomst fan dizze fragenlist útwurke en presintearre op in byienkomst yn Doarpshûs Sumar.

POSITIEVE SÛNENS YN SUMAR

Ids Krol

Op tongersdei 16 novimber wie de earste út in rige ynformative gearkomsten oer sûnens en wat jo der sels yn betsjutte kinne. Sa'n 25 Sumarders hiene it paad nei de Kamp fûn.

Sprekker wie dizze kear Johan Schat, fysioterapeut by Fysio Bakker Burgum. Dat bewege goed is foar de sûnens wit elkenien. Ek as je wat âlder wurde moat je besykje te bewegen. Dat hoecht net yn't rare fansels. Alle dagen in heal oerke is foar earst genôch. Je kinne dêr foar by de sportskoalle terjochte, mar in blokje om, treprinne, fytse as de wask ophingje is ek in foarm fan bewegen.

Yn in oerke tiid is der, ûnder it genot fan in bakje kofje as tee in soad ynformaasje jûn.

De folgjende gearkomst, oer **mantelsoarch**, is op tongersdei 14 desimber fan 15.00-16.00 oere yn doarpshûs de Kamp.

Oare gearkomsten binne op 18 jannewaris (**wykferpleechkundige** Hilde Boonstra fan De Friese Wouden fertelt dan oer har wurk), 14 febrewaris (Monique Hoekstra fan KEARN oer **Amargi/skuldhelpferliening**) en 14 maart komt de **praktykûndersteuner** fan de húsdokters.

De tagong is **fergees** en elkenien is **wolkom**. Jo hoege je net op te jaan!

Samen Gezond in Sumar

Informatieve bijeenkomsten in De Kamp over Positieve Gezondheid

Iedere keer een **thema**, iedere keer een **gast**. Komt u ook langs?

Oktober en November.

Op 2 oktober kregen we een filmpje toegestuurd van een otter die mooi in de sloot aan het duiken en zwemmen was bij M. Wedzinga op de Hearrewei. De otters doen het aardig goed de laatste jaren en duiken tegenwoordig op de gekste plekken op, zo ook op de Hearewei dus. Ook is oktober de maand dat de **Houtsnippen** weer langskomen en we vingen dan ook al de eerste.

Oktober was een maand die voor ons erg tegenviel, al waren er al wel leuke soorten aanwezig bij ons. Op 31 oktober zagen we de eerste **Pestvogels** en **Grote barmsijzen**. Wordt het, als ze zo vroeg zijn een invasie?

Dit bleek in november wel het geval bij de **Grote barmsijzen** en een beetje bij de **Pestvogels**. Vooral langs de kust waren er aardig wat van deze soort, maar helaas bleef het voor ons uit wat vangsten van de Pestvogel betreft. Er kwam er eentje tussen de netten.

We vingen in oktober 426 vogels verdeeld over 36 soorten, te weten 1

Knobbelzwaan, 1 **Zilvermeeuw**, 1 **Ooievaar**, 3 **Jan van Genten**, 1 **Torenvalk**, 1 **Smelleken** en 1 **Kauw**. Deze waren vanuit het asiel.

Op Sumarreheide vingen we 4 **Turkse tortels**, 15 **Waterrallen**, 1 **Waterhoen**, 1 **Houtsnip**, 1 **Watersnip**, 1 **Sperwer**, 5 **Kerkuilen**, 2 **Ransuilen**, 1 **IJsvogel**, 1 **Zwarte kraai**, 1 **Zwarte mees**, 131 **Pimpelmezen**, 61 **Koolmezen**, 1 **Tijftjaf**, 1 **Kleine karekiet**, 58 **Zwartkoppen**, 2 **Vuurgoudhanen**, 7 **Goudhanen**, 3 **Winterkoningen**, 1 **Boomkruiper**, 4 **Spreeuwen**, 14 **Zanglijsters**, 50 **Koperwieken**, 26 **Merels**, 21 **Roodborsten**, 1 **Ringmus**, 1 **Huismus**, 1 **Vink** en 1 **Keep**.

In november vingen we 352 vogels verdeeld over 29 soorten. We ringden 2 **Houtduiven**, 5 **Turkse tortels**, 2 **Aalscholvers** en 1 **Roodkeelduiker** vanuit het asiel.

Op de Sumarreheide vingen we 2 **Turkse tortels**, 3 **Waterrallen**, 3 **Waterhoentjes**, 5 **Houtsnippen**, 3 **Kerkuilen**, 4 **Ransuilen**, 2 **Grote bonte spechten**, 48 **Pimpelmezen**, 27 **Koolmezen**, 3 **Zwartkoppen**, 3 **Vuurgoudhanen**, 12 **Goudhanen**, 6 **Winterkoningen**, 5 **Spreeuwen**, 1 **Zanglijster**, 31 **Koperwieken**, 39 **Merels**, 6 **Roodborsten**, 1 **Huismus**, 1 **Heggenmus**, 3 **Vinken**, 1 **Keep**, 1 **Sijs**, 7 **Kleine barmsijzen**, 17 **Barmsijzen** (deze zijn niet als grote of kleine te determineren helaas) en maar liefst 108 **Grote Barmsijzen**.

De laatste **Grote barmsijzen**, die wij vingen waren in 2018, toen er een kleine invasie was. We vingen toen ook veel minder als nu. Deze vogels komen vooral uit Noord-oost Europa.

Er zijn al meerdere met een ring uit Finland gevangen. Van een vorige invasie is bekend dat ze ook vanuit China komen, want toen zijn er 2 met een Chinese ring gevangen. De afstand tot de vangplek was dik 8000 kilometer!

Vindt u een vogel met ring of een dier in de problemen, dan horen wij dat natuurlijk graag.

Ook voor bijzondere waarnemingen mag u ons op de hoogte houden.
Bareld Storm, Lytse buorren 24, Sumarreheide, 06-11181841

HISTORISCHE KRING SUMAR

Dirk Strijker

De hobbytentoonstelling in dorps huis De Kamp op 10 en 11 november was een groot success. De Historische Kring Sumar presenteerde zich met een diashow (op de laptop), mappen met oude foto's en andere informatie over het verleden van Sumar. Verder bestond de mogelijkheid om oude foto's in te laten scannen, maar hiervan werd geen gebruik gemaakt. Wel kwamen we in gesprek met enkele Sumarders, die meldden dat ze nog wel oude foto's hadden. Een afspraak werd gemaakt en de week daarna werden de foto's ingescand en teruggebracht. Via email kregen we foto's afkomstig uit het archief van Jaap en Ria Bokma. Veel van deze foto's zullen de komende tijd worden gepubliceerd in de Facebookgroep. Ondertussen is het ledenaantal van de Facebookgroep gestegen tot boven de 900. Op naar de 1000!

Oproep: heeft u nog oude foto's, plakboeken met krantenknipsels of andere informatie van/over Sumar die voorbestemd zijn voor het oud-papier, gooi ze niet weg of heeft u nog oude foto's die ingescand mogen worden, meld dit dan alstublieft via e-mail aan ons:

wergroepgeschiedenissumar@gmail.com

December ‘pret’.

Nog maar net is hij vertrokken, de Sint met zijn Pieten in de kleuren geel, groen, paars, blauw, en misschien rood van ergernis over de discussie of hij wel of niet een zwarte Piet mag zijn. En daar dient zich, wat overgewaaid is uit Amerika, de Kerstman aan. En nu komt vast en zeker de Partij van de Dieren om de hoek kijken. Hoezo, hoor ik u denken, wel rendieren de lucht in sturen, lijkt mij niet echt diervriendelijk. We wachten af of hierover ook discussies gaan ontstaan zoals dit gebeurd over de zwarte- veeg of roetpieten. En dan heb ik het nog niet eens over Halloween gehad, mensen die rondlopen met bloederige gezichten en ledematen, hoewel dit zijn oorsprong vindt vanuit Schotland in de 16e eeuw, Google het maar eens. En ook worden we rond deze tijd weer overstelpt met reclames via internet of papieren folders. Hele gezinnen die staan afgebeeld met alle luxe die wij ons maar kunnen wensen, kleding die ons vol glitters tegemoet stralen, prachtig gedekte tafels. Gelokt worden wij met kerstpuzzels waarin je de meest waanzinnige prijzen kunt winnen, en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. En dan komt de kerstkaart om de hoek kijken. Hoeveel ben ik er nodig, afgelopen jaren waren dat er ruim zestig, misschien wel meer. De kerstzegels ook een velletje of vier vijf. Tel uit je verlies, tsja want winst is het niet. Ik heb in gedachten alles eens de revue laten passeren en wij, JJ en ik, zijn tot de conclusie gekomen selectiever kerskaarten te versturen dit jaar. En dat heeft niets te maken met het feit dat wij daarvoor te gierig zijn, nee integendeel. Wij hebben besloten dat geld wat wij anders in kerst investeren dit aan o.a. een goed doel te doneren. U zult het toch met me eens zijn, we krijgen de kerstkaart in de bus kijken naar de afzender hangen het aan een lint, en wanneer de kerstdagen voorbij zijn, oké misschien nog tot nieuwjaarsdag, dan gaat het in de oud papierbak. Velen zullen waarschijnlijk dan ook via social media een kerstgroet sturen. Ik stuur liever een persoonlijke papieren groet voor verjaardagen of jubilea, ‘kleine moeite, groot plezier’. Lieve lezers, een ieder viert feestdagen op zijn of haar manier en daar is helemaal niets mis mee.

Vanaf dit papier wensen JJ en ik u LIEFDEVOLLE FEESTDAGEN!

Overlijden

Is iets waar u/je, vooral als je nog jong bent, liever niet aan denkt. Toch is het verstandig om hier alvast wel eens bij stil te staan. Het is zaak om het goed te regelen voor degenen die u/je achter laat.

In Sumar kennen we uitvaartvereniging De Laatste Eer.

Wat doet een uitvaartvereniging?

De belangrijkste taak van een uitvaartvereniging is om de uitvaart van haar leden te verzorgen. Hierbij wordt er uiteraard rekening gehouden met uw/jouw wensen. Voor het verzorgen van de uitvaart wordt er vaak een bode ingeschakeld die, naar wens, alles kan regelen, zoals opbaring, vervoer, advies, rouwadvertenties en hulp bij het kiezen van een kist.

Korting

Vaak heeft de uitvaartvereniging afspraken gemaakt met bepaalde bodes waardoor de leden een korting krijgen op het tarief voor het verzorgen van de uitvaart.

Uitkering

De uitvaartvereniging zorgt in eerste instantie voor het betalen van de rekeningen die komen kijken bij de begrafenis of crematie. Vervolgens zal de vergoeding/uitkering die hoort bij het lidmaatschap van de totale kosten worden afgetrokken. Het deel wat overblijft, wordt aan de nabestaanden gefactureerd.

Voordelen

Een uitvaartvereniging heeft geen winstoogmerk en er wordt gewerkt met vrijwilligers.

Bovendien heeft u/heb jij als lid van een vereniging inzage in de gang van zaken en kunt u/je invloed uitoefenen op het beleid. Een ander voordeel is dat u/je bij een uitvaartvereniging altijd zelf de keuze houdt in de keuze voor een begrafenisondernemer. Bij veel natura uitvaartverzekeringen bent u namelijk aangewezen op uitvaartondernemers die een contract hebben gesloten met de uitvaartverzekeraar.

Tot slot is gebleken dat lidmaatschap bij een uitvaartvereniging helpt om de saamhorigheid en leefbaarheid in de leefomgeving te vergroten.

Mocht u/je tijdens uw/jouw periode van lidmaatschap verhuizen? Dan is het mogelijk over te stappen naar een lokale uitvaartvereniging met behoud van opgebouwde rechten, maar u/je kunt ook gewoon lid blijven bij onze uitvaartvereniging.

Iets voor u/jou?

Als u/jij nog geen lid bent van de/een uitvaartvereniging, denk hier dan eens over na. Een uitvaartvereniging kan namelijk ook bemiddelen als er iets fout mocht gaan met het regelen van de uitvaart of de financiële afwikkeling.

Heeft u/heb je kinderen onder de 18 jaar. Dan kunt u/kun je die ook aanmelden. De naam en geboortedatum kunnen dan aan ons worden doorgegeven. Kinderen onder de 18 jaar zijn gratis lid.

Uitvaartverzorgers

Onze uitvaartverzorgers zijn Jouke Hoekstra en Hiltje van der Brug. Zij zijn dag en nacht bereikbaar voor het melden van een overlijden. U/je kunt contact opnemen via het telefoonnummer 0511-48 24 44.

Ledenkaart

Elk jaar ontvangt u van de uitvaartvereniging een ledenkaart. Hiermee wordt uw lidmaatschap bevestigd. Door omstandigheden is er de afgelopen jaren door uitvaartvereniging De Laatste Eer Sumar geen ledenkaart verstuurd.

Het kan dan ook zijn dat er op uw ledenkaart geen actuele gegevens staan aangegeven. U kunt wijzigingen via de mail door geven op het mailadres: dlesumar@gmail.com

Website

De website van De Laatste Eer van Sumar is om onverklaarbare redenen uit de lucht gehaald. Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met de bode of met een van de bestuursleden van de uitvaartvereniging. U kunt uw vraag ook mailen naar dlesumar@gmail.com

Wij hopen zo spoedig mogelijk een nieuwe website te kunnen openen.

Vragen?

Heeft u/heb jij verder nog vragen, neem dan gerust contact op met een van de bestuursleden.

Voorzitter:	Henk de Jong, 06- 2748 2735
Penningmeester:	Sven Boender
Secretares:	Greta Hoekstra
Ledenadministratie:	Piet Buma
Contactpersoon dragers:	Gauke Teijema

Een Repair Café in Sumar??

In Nederland gooien we ontzettend veel weg. Ook dingen waar bijna niets mis mee is en die na een eenvoudige reparatie weer prima bruikbaar zouden zijn.

Spullen worden langer bruikbaar gemaakt en hoeven niet te worden weggegooid.

De hoeveelheid grondstoffen en energie die nodig is om nieuwe producten te maken, wordt beperkt, evenals de CO2-uitstoot.

Het zou wat zijn als wij ook in Sumar (weer) zo'n café op kunnen zetten. Daarvoor zijn we op zoek naar een aantal handige-handen voor reparaties aan kleine elektrische apparaten. Daarnaast zoeken we ook vrijwilligers voor kledingreparatie en computerhulp.

Het idee is om het Repair Café te combineren met het Kreakaffee op dinsdagochtend. Interesse om mee te doen of er gebruik van te maken? Laat het even weten aan Ids Krol (06-39652458).

INZAMELING STATIEGELD

Greta Hoekstra

Vanaf half december (iets later dan gepland) staat het inzamelbakje weer bij de PLUS in Burgum. Statiegeldbonnetjes kunnen dan weer worden ingeleverd. De opbrengst is bedoeld voor meer onderzoek naar hersentumoren.

Zie ook:

[Blikje-dopje Sumar - STOPhet.nl](http://Blikje-dopje-Sumar-STOPhet.nl)

FEEST YN
SUMAR

Gaatze
yn

DOARPSHÛS DE KAMP

FREED 29 DEC

17.00 OERE I YNTREE 5 EURO KONTANT
MEI IT YNTREEBEWIIS MAKKEST KÂNS OP IN MOAIE PRIIS

Made with PosterMyWall.com

*Bestjoer, frjwilligers en meiwurkers fan
Doarpshûs De Kamp wînsket eltsenien
noflike krystdagen en in sûn 2024*

WY WINSKJE JIM

*noflike
krystdagen*

& IN LOKKICH NIJJIER

KERKDIENTEN IN DE DORPSKERK IN DEC EN JAN 2024

Kerkdiensten in de dorpskerk december en januari

Datum	Voorganger	bijzonderheid
Zondag 17 dec.	Ds. M. Folbert – Ternaard	3 ^e Advent
Zaterdag 23 dec. 17.00 uur	Leiding Kindernevendienst	Kinderkerstfeest
Zondag 24 dec. 21.30 uur	Ds. Gert van Helden 4 ^e Advent	Kerstdienst m.m.v. De Lofstem o.l.v. Jan Geert Nagel
Maandag 25 dec.	Mw. Joh. Bloem - Broeksterwoude	1 ^e Kerstdag m.m.v. Vocal Group Entheos o.l.v. Joeke Hoekstra
Zondag 31 dec. 9.30 uur	Ds. Gert van Helden	Oudjaarsdag
Maandag 1 januari 11.00 uur	Ale Dijkstra	Nieuwjaarsmorgen 10.30 uur koffiedrinken
Zondag 7 januari	Ds. H. Klinkvis – Leeuwarden	

De diensten beginnen om 9.30 uur, tenzij anders aangegeven.

Alle activiteiten in de dorpskerk kunt u volgen via www.kerk-sumar.nl/uitzending

De uitzending begint 5 minuten voor de aanvangstijd.

WEET U WELKOM !!

Wij wensen jullie
Positiviteit, succes,
gezondheid, Heel veel
liefde, warmte en
gezelligheid, mooie
kerstdagen en een gelukkig
nieuwjaar.

Willem en Anneke van der Leest

== 06 2909 9963 ==

DOARPSAGINDA

(onder voorbehoud)

Trombosedienst en bloedprikken om de 14 dagen in De Kamp van 10.00 – 11.00 uur.

- 29 dec. De Kamp, Gaatze Bosma, 17.00 uur, zie flyer
- 5 jan. De Kamp, Klaverjassen 20.00 uur
- 5 jan. De Kamp, Bingo 20.00 uur
- 8 jan. De Kamp, trombosedienst en bloedprikken 10.00-10.30 uur
- 9 jan. De Kamp, open tafel, 12.00 uur
- 22 jan. De Kamp, trombosedienst en bloedprikken 10.00-10.30 uur
- 2 febr. De Kamp, Klaverjassen, 20.00 uur
- 2 febr. De Kamp, Bingo, 20.00 uur
- 5 febr. De Kamp, trombosedienst en bloedprikken 10.00-10.30 uur
- 13 febr. De Kamp, open tafel, 12.00 uur
- 19 febr. De kamp, trombosedienst en bloedprikken 10.00-10.30 uur
- 1 maart De Kamp, Klaverjassen, 20.00 uur
- 1 maart De Kamp, Bingo, 20.00 uur
- 4 maart De Kamp, trombosedienst en bloedprikken 10.00-10.30 uur
- 9 mmaart De Kamp, theater hymphamp. ZET VAST IN UW AGENDA!

OUD PAPIER

Anneke vd Heide

Onderstaand de datums waarop het oud papier zal worden opgehaald.

15 december	12 januari 2024
9 februari	8 maart
5 april	3 mei
7 juni	12 juli
6 september	4 oktober
8 november	13 december

BELANGRIJKE ADRESSEN EN/OF TELEFOONNUMMERS ALS ELKE SECONDE TELT: BEL ALARMNUMMER 112

HUISARTSEN

It Peldershûs spoed alle praktijken	(0511) 469487
Hamstra & De Ronde	(0511) 462269
Talsma & Hooisma	(0511) 461320
Van Keulen & Van de Vegt	(0511) 461424
H.C.A. Veldhuizen (Garyp)	(0511) 521 264
P.S. Wiersema (Eastermar)	(0512) 471 221

Tijdens avond, nacht, weekend of feestdag: **Dokterswacht: (0900) 1127112**

ZIEKENHUIS

Nij Smellinghe, Compagnonsplein 1, 9202 NN Drachten, 0512-588 888
 MCL, Henri Dunantweg 2, 8934 AD Leeuwarden, 058-286 66 66
 UMCG, Hanzeplein 1, 9713 GZ, Groningen, 050-361 61 61

Kersten hulpmiddelen: Ampèrestraat 14 8912 AD Leeuwarden
 (088)-0009488

Centrum voor Jeugd en Gezin: (088) 5335333

Politie: 0900-8844 (Wijkagent: Bert Sietzema)
 Facebookaccount: wijkagent Bert Sietzema

Gem. T-diel: alg. meldings-, storings- en calamiteitennummer: 14-0511

KEaRN: (0511) 465 200 info@kearn.nl/www.kearn.nl

Dierenartsen: A7 Noord dierenartsen -Elingsloane 18, Burgum (0511) 464060
 Nipkowlaan 17 Drachten (0512) 301444

SUMAR

Begrafenisvereniging: dlesumar@gmail.com
 secretaris. G. Hoekstra-Minnema, 06-4250 4953
 Bode: dhr. J. Hoekstra (0511) 482444
 Bode: mevr. H. van der Brug (06) 10542628

Dorpsbelang Sumar: Voorzitter dhr. Gerrit Vrijburg

Secr. Mw. Jannie Wolters, email - dorpsvereniging@sumar.nl

Onderwijs/opvang: Doarpsskoalle It Bynt (0511) 469262, itbynt@pcboddiel.nl
 It Boartersplak - Kn. Wytsweswei 11 (0511) 469262: It
 Krobbehien - Sumarderwei 2a - dagopvang en BSO 0512-
 471374